

دکتر فریدون گل افرا  
صاحب امتیاز و مدیر مسوول مجله کشاورز

مشاوران نامزدهای ریاست جمهوری، هر یک کلیاتی را درباره رشد بخش کشاورزی ارائه داده‌اند که در اصل، زمینه‌هایی برای تحلیل کارشناسان است:

## آیا رئیس جمهور منتخب با ایجاد هماهنگی جدی، می‌تواند بخش کشاورزی را از رکود نسبی برهاند؟

دکتر فریدون گل افرا پیشکسوت روزنامه نگاری کشاورزی در ایران است. وی مشاور بدون ادعای بخش است که همواره نظراتش صائب و حداقل برانگیزاننده وزرا و مسوولان است. گل افرا در این مقاله چالش‌های پیش روی بخش کشاورزی را در همه وزارتخانه‌ها و سازمانهای ذیربط برشمرد تا نظر رئیس جمهور آینده را به آن جلب نماید.

کارآموده فارغ‌التحصیل از دانشگاه‌ها و تکنسین‌های با سواد هدایت تراکتورها را به عهده گیرند متأسفانه پشت تراکتورها انسان‌های زحمتکش ولی ناآگاه می‌نشینند و همچنین در مزارع اتباع کشور افغانستان مدیریت و کار می‌کنند، که این وضعیت یعنی نبودن تحول در نیروی انسانی، مانع هر نوع رشد و توسعه کیفی و کمی تولید در واحد سطح می‌شود.

### وزارت بازرگانی

وزارت بازرگانی نیز، بدون توجه به ساختارهای تولید در بخش کشاورزی، واردات را در مقابل روند تولید در بخش قرار داد و آسیب‌هایی را به رشد سرمایه‌گذاری در کشاورزی وارد ساخت، که از جمله می‌توان به واردات شکر، روغن، الیاف طبیعی و مصنوعی و انواع میوه اشاره کرد.

### شهرداری تهران

سازمان میدانی میوه و تره‌بار، که خود را تنظیم‌کننده بازار میوه و تره‌بار و تعدیل‌کننده قیمت‌ها می‌داند، دو اشتباه عمده را در کار خود دارد: یکی دریافت سرقلی‌ها و اجاره‌های کلان از میدان‌دارها، که در نهایت این وجوه از جیب مصرف‌کننده پرداخت می‌شود و اشتباه دیگر، اجازه فروش کالاهای درجه دو و سه فله‌ای که آثار آن بر نبود سرمایه‌گذاری در باغ‌ها، مشهود است؛ بنابراین بخش کشاورزی درگیر مشکلی است، که وزارت جهاد کشاورزی نمی‌تواند به تنهایی از عهده آن برآید و دولت‌های پیشین نیز به این بخش توجه لازم را معطوف نداشته‌اند و از آنجا که فقط هنگام انتخابات، احتمال گنج‌جاییدن نکات مهم در برنامه نامزدها وجود دارد، تا به حال چنین توجهی در جزئیات به آن نشده، فقط کمابیش کلیاتی درباره کشاورزی از سوی افرادی که خود را مشاور اقتصادی نامزد ریاست جمهوری معرفی می‌کنند، ارائه شده است، که نمی‌تواند تضمین‌کننده حرکت محسوس برای پیشرفت بخش کشاورزی در مورد قرار گرفتن مجدد غذاهای ضروری در سبد خانوار و صادرات انبوه باشد.

کمتر از حدپیش‌بینی شده اولیه به تولید می‌پردازند. زیرا مواد خام مورد نیاز آنها، که در بازارهای جهانی تعریف شده است، به دستشان نمی‌رسد. به همین سبب در حدود پانزده میلیون تن میوه و شش میلیون تن سبزی‌ها، بیشتر از سرریزهای تازه‌خوری به صنعت می‌رسد، که ضایعات بیشتر از سی درصد، انواع میوه و سبزی نیز چاشنی آن است؛ بدین معنا که قرار نداشتن صنایع غذایی در حمایت مدیریتی متولی تولید مواد خام، سالانه میلیاردها تومان به بخش کشاورزی و صنایع غذایی، خسارت وارد می‌سازد؛ ضمن آنکه صادرات آینده‌ساز به دلیل ناهمگونی کیفیت و کمیت مواد خام با محصول تعریف شده، طبق پیش‌بینی‌ها، رشد نکرده است و قیمت‌های تمام شده، از قیمت رقیب‌های بین‌المللی از یک سو و قدرت خرید مصرف‌کننده داخلی از سوی دیگر فراتر رفته، که در همین حال این نارسایی‌ها، پیشرفت‌های علمی و نوآوری‌ها را در صنعت غذا به کمترین حد رسانیده است.

وزارت صنایع و معادن در زمینه حمایت از تولید تراکتور، کمباین و ادوات کشاورزی مطابق با نیازهای واقعی بخش کشاورزی نیز ناکام بوده است؛ زیرا این نیازها، بر اساس سازگاری با آب و خاک از یک سو و سازگاری تراکتور و ادوات با یکدیگر از سوی دیگر و بالاخره حداقل نوآوری‌ها در این صنعت صورت می‌گرفت، که تا به حال چنین روندی تحقق نیافته است؛ ضمن آنکه صادرات بدون قید و شرط کیفی و خدمات پس از فروش تراکتور و ادوات می‌تواند به بدنامی این وسائل با نام ایران بینجامد، که چنین پیام‌هایی کمابیش از بازارهای آمریکای جنوبی و کشورهای شمال آفریقا به گوش می‌رسد، که باید هر چه زودتر آنها را هشدار تلقی کرد و با نظارت بر کیفیت این گونه کالاهای صادراتی و زمینه‌سازی سازگاری‌ها، بنا بر آنچه در بالا یادآوری شد، حتی برای بازارهای هدف زمینه صادرات انبوه را فراهم ساخت.

### وزارت فرهنگ و آموزش عالی

در همین زمینه، ناهماهنگی وزارت فرهنگ و آموزش عالی با بخش کشاورزی در مورد رفع نیازهای نیروی انسانی نیز، روند مدیریت در این بخش را تحت فشار قرار داده است؛ زیرا به جای اینکه مهندسان

آقای مهندس اسکندری وزیر جهاد کشاورزی در نخستین مصاحبه مطبوعاتی، خطاب به خبرنگاران نوید داد: به سبب انسجام اندیشه‌ها و تدبیر هیئت دولت، بسیاری از مشکلات در زمینه کشاورزی، به زودی حل و فصل خواهد شد؛ اما پیش‌بینی‌ها آن‌چنان که احتمال می‌رفت، تحقق نیافت.

### وزارت نیرو

آب‌های پشت سد‌ها، پیش از انباشته شدن رسوب‌های ناشی از بی‌توجهی به آبخیزداری در سال‌های گذشته، با تداوم ساخت کانال‌های درجه یک، دو، سه و چهار، به مزرعه‌ها خواهد رسید و با مهار کردن صد میلیارد متر مکعب آب‌های تجدیدشونده، سهم بخش کشاورزی با تقویت مدیریت‌های تصمیم‌ساز و زیرمجموعه آن، به مقدار سی‌وشش میلیارد متر مکعب، هر سال به میزان درخور توجهی افزایش خواهد یافت و از هر قطره آب، بیشترین بهره برداری صورت خواهد گرفت؛ که البته این بخش در مدت چهار سال گذشته در زمینه‌های آبیاری تحت فشار به توفیقاتی دست یافته است، اما به سبب جدی نگرفتن و ناهماهنگی وزارت نیرو، رشد سالانه ضریب بهره‌برداری بخش کشاورزی از آب‌های تجدیدشونده، تحقق نیافت؛ ضمن آنکه جلسات شورای آب، با مشارکت رؤسای جمهوری و وزارتخانه‌های نیرو و وزارت جهاد کشاورزی، در پانزده سال گذشته تاکنون به رقم انگشتان دست هم نمی‌رسد.

### سازمان محیط زیست

رودخانه‌های ایران، که می‌توانند محل پرورش انواع ماهی‌های هوازی باشند، به سبب ورود پساب‌های فاضلابی منازل، کارخانه‌ها و کارگاه‌ها به ورودی خزر و خلیج فارس، آلودگی‌های فراوانی دارد. به خصوص رودخانه کارون غیر از آلودگی‌ها، شوری بیش از OEC را تحمل می‌کند، که در واقع بخش کشاورزی را در بهره‌برداری از این منابع آبی برای مصارف کشت، زرع و پرورش ماهی بی‌نصیب می‌سازد.

### وزارت صنایع و معادن

مثال دیگری را می‌توان، در نارسایی‌های صنایع غذایی کشورمان لمس کرد، که وزارت صنایع و معادن آن را در اولویت دهم به بالا قرار می‌دهد و امروزه با ظرفیت‌های



نیمی از آراء روسای جمهور را روستاییان به صندوق ها می ریزند

## اما روسای جمهور، حقوق کشاورزان را ...



عبدالرضا میربلوک  
صاحب امتیاز و مدیر مسوول مجله بزرگ

عبدالرضا میربلوک بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تجارب روزنامه نگاری خود را در نشریه بزرگ (با همکاری منوچهر عیسی خانی روزنامه نگار بخش کشاورزی قبل و بعد از انقلاب) به جامعه تقدیم کرد دست نوشته این پیر مطبوعاتی حاصل نکاتی آموزنده است

نرفته‌اند، برای این است که اگر با کشاورزان تماس و دیداری بیشتری داشتند آن هم در قلب روستاها، پیشرفت‌های حاصله در کشاورزی کشور، به کمک شنیدن مشکلات کشاورزان و از زبان آنها، رشدی بیشتر از اکنون داشت چرا که این کشاورزان هستند که درگیر مسایل کاری خود می‌باشند و پیشنهادهایی می‌دهند که شاید خیلی بهتر و موثرتر از راهکارهایی است که فلان متخصص یا برنامه‌ریز می‌دهد.

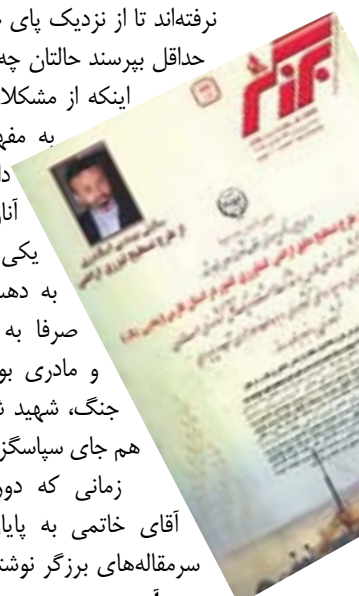
کلام آخر این که بی‌انصافی است اگر از یاد ببریم سیاست‌ها و برنامه‌های تمامی دولت‌ها و وزیران کشاورزی آنها را، همراه با تلاش‌های متخصصین کشاورزی و مدیران بخش‌های مختلف وزارتخانه‌های کشاورزی، جهاد سازندگی و جهاد کشاورزی در سایه رهبری امام خمینی رضوان‌الله و جمله معروف ایشان «گندم بکارید» و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم که، سبب شده کشاورزی کشورمان رشد خوبی داشته باشد و اگر دو رییس جمهور طی ۱۲ سال به روستایی نرفتند در عوض وزیران آنها همواره چه در روستاها و چه در مزارع گاو‌داری و مرغداری و غیره حضور مستمر داشته‌اند و این یادداشت با این هدف به رشته تحریر درآمد که به رییس جمهور بعدی تذکر داده باشیم که نیمی از آراء او، توسط روستاییان و کشاورزان اعم از زن و مرد به صندوق‌ها ریخته می‌شود، بنابراین حق دارند که از رییس جمهوریشان بخواهند در کنار مسایل سیاسی و اقتصادی کشور، بیشتر از گذشته برای توسعه کشاورزی و بهبود زندگی آنها تلاش کنند. اگر در شهرها و جاده‌ها اتوبان ساخته می‌شود و برای حل مشکل مسکن جامعه شهری برنامه‌ریزی می‌شود، روستاها هم نیازمند جاده خوب است. روستایی حق دارد خانه‌ای داشته باشد که با یک زلزله کم‌ریشتر، خانه‌اش خراب نشود و خود و فرزندانش به کام مرگ نروند روستا هم نیازمند یک محل بهداشتی، فرهنگی، تفریحی و ده‌ها انتظار دیگر است که حق آنهاست.

موجود است و در خاطر‌ها مانده که آقای حضرت آیت‌الله خامنه‌ای چند بار به روستاها رفتند و حتی در یک مزرعه با داس، گندمی هم درو کردند. هنوز عکس شهید رجایی که یک روستایی را در آغوش گرفته در خاطر‌ها باقی است و به یاد داریم که آقای هاشمی رفسنجانی در یک مزرعه گندم نه تنها شاهد دروی گندم با کمباین بودند که حتی بالای کمباین رفته و بارانمایی راننده کمباین، کمی هم گندم درو کردند. (مجله بزرگ عکس این رویداد را روی جلد هم آورد). همه این رویدادها، نشانه این بود که ذکر شده با همه مشغله‌هایی که یک رییس جمهور با آن مواجه است، از روستا و کشاورز غافل نبوده و در کنار مسایل سیاسی به کشاورزان نیز توجه داشته‌اند ولی در ۱۲ سال گذشته فقط این کشاورزان آن در ایران به دیدار آقایان خاتمی و احمدی‌نژاد رفته‌اند یعنی ۱۲ بار در هفته کشاورزی و از زبان آن‌ها شنیده‌اند که باید از کشاورزان و کشاورزی کشور حمایت شود و اگر هم درد دلی از کشاورزان برتر شنیده‌اند، از کشاورز یا دامداری شنیده‌اند که به لطف زمین یا دامداری بزرگ، داشتن امکانات مالی و تجهیز مزارع خود به سیستم‌های آبیاری تحت فشار-تراکتورهای مدرن، تحصیلات عالی، استفاده از فووت و فن زراعت و دامداری و غیره بهترین عملکرد را در ایران به دست آورده بودند مثلا در شرایطی که متوسط عملکرد گندم در کشور ۵-۴ تن در هکتار است، فقط یک گندمکار توانسته عملکرد خود را به حدود ۱۴ تن برساند و یا یک گاودار بالاترین برداشت شیر و گوشت را به دست آورد و به همین ترتیب مرغدار نمونه و یا ذرت‌کار، پرورش‌دهنده ماهی و قس علیهذا که تعداد آنها در حدود ۸۰ تا ۱۰۰ نفر بودند. در همین حال کشاورزانی هستند که هنوز محصول گندم خود را با داس درو می‌کنند و با گاو، شخم می‌زنند (دلایل آن پایین بودن درجه مکانیزاسیون در کشور) البته آنچه گفته شد، زیر سوال بردن پیشرفت کشاورزی کشور نیست. اگر از آقایان خاتمی و احمدی‌نژاد گله کرده‌ایم که چرا به روستا

در شرایطی که نیمی از آراء روسای جمهوری ایران، از سوی روستاییان و کشاورزان کشورمان به صندوق‌های رای ریخته می‌شود، متأسفانه ۱۲ سال است که دو رییس جمهور (آقایان خاتمی و احمدی‌نژاد) با روستا و روستایی کاری نداشته‌اند. چرا که این دو عزیز، حتی یک بار به یک روستا نرفته‌اند تا از نزدیک پای صحبت آنان بنشینند و حداقل پیروند حالتان چه طور است چه رسد به اینکه از مشکلات زندگی و کشاورزی به مفهوم کلی (کشت، کار، دامداری، باغبانی و...) آنان آگاه شوند. اگر هم یکی دو بار آقای احمدی‌نژاد به دهستان‌های بزرگ رفته، صرفا به خاطر تجلیل از پدر و مادری بوده که فرزندانشان در جنگ، شهید شده‌اند که از این بابت هم جای سپاسگزاری دارد.

زمانی که دوران ریاست جمهوری آقای خاتمی به پایان رسید، در یکی از سرمقاله‌های بزرگ نوشته شد: «**آقای خاتمی عزیز آمدی، عزیز هم رفتی ولی حیف که به یک مزرعه نرفتی!**» ایشان در طول ۸ سال ریاست جمهوری همه جا رفتند، مخصوصا کشورهای خارج. اما از یک روستا و حتی از یک مزرعه دامداری و مرغداری بزرگ حتی در حاشیه شهرهای بزرگ هم دیدن نکردند. آقای احمدی‌نژاد هم در طول ۴ سال گذشته به همین صورت عمل کردند. این دو عزیز فقط به مسایل سیاسی پرداختند، در حالی که مرحوم شهید رجایی و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای زمانی که رییس جمهور بودند و آقای هاشمی رفسنجانی بارها به روستاها رفتند و با روستاییان و کشاورزان به گفت‌وگو نشستند آن هم در دوران ریاست جمهوری و نه برای جمع‌آوری آراء!...

دقیقا به خاطر داریم و عکس‌های آن هنوز





محمد رضا عیسی‌خانی  
دبیر انجمن صنفی نشریات تخصصی کشاورزی و صنایع غذایی کشور و صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول ماهنامه کشاورزی و غذا

## توقع نشریات تخصصی کشاورزی از وزیر آینده جهاد کشاورزی در سال اصلاح الگوی مصرف

محمد عیسی‌خانی دست‌آموخته عیسی‌خانی بزرگ علاوه بر مدیرمسئولی نشریه غذا و کشاورزی مسئولیت سنگین دبیری انجمن مطبوعات تخصصی کشاورزی را نیز عهده‌دار است نوشته زیر مطالبات نشریات کشاورزی از وزیر جهاد کشاورزی را مطرح کرده است

در تمامی جوامع پیشرفته، مطبوعات و رسانه‌ها از نقش بارز و برجسته‌ای در توسعه و پیشرفت بخش‌های مختلف برخوردار بوده و زمینه‌ساز رشد فرهنگی و توسعه فن‌آوری به‌خصوص در بخش‌های تخصصی می‌باشند.

بدیهی است که در این میان مطبوعات تخصصی هم نقش به‌سزایی در توسعه همه‌جانبه بخش‌های متبوع خویش ایفا نموده و از جایگاه مهمی برخوردار می‌باشند. متأسفانه وزیر جهاد کشاورزی در دولت نهم هیچ‌گاه از امکانات و توان بالقوه بیش از ۵۰ نشریه تخصصی بخش در راستای فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی مؤثر و تحلیلی استفاده نکرد و با عدم حمایت مادی و معنوی مناسب از روابط عمومی وزارتخانه و تکیه بر خبررسانی از طریق روزنامه‌های سراسری و غیرتخصصی، کار را بدانجا رسانید که یک مرتبه مورد استیضاح دوم قرار گرفت و چندین بار هم تا پای استیضاح توسط نمایندگان مجلس پیش رفت.

این درحالی‌است که در سال گذشته مهندس رجایی، رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس با عنایت به نقش مهم نشریات تخصصی بخش، برای اولین بار در دوران پس از پیروزی انقلاب؛ جلسه‌ای با اعضای هیأت مدیره و تنی چند از مدیران عضو انجمن صنفی نشریات تخصصی کشاورزی و صنایع غذایی کشور در محل کمیسیون کشاورزی مجلس برگزار و به بررسی راهکارهای افزایش همکاری کمیسیون با نشریات تخصصی بخش کشاورزی پرداخت.

در هر حال نشریات تخصصی از وزیر آینده جهاد کشاورزی انتظار دارند با ایجاد تعامل مؤثر با نشریات و تقویت روند اطلاع‌رسانی اداره کل روابط عمومی وزارتخانه؛ امر فرهنگ‌سازی و توسعه و معرفی فن‌آوری‌های نوین در کلیه زیربخش‌های کشاورزی و توجه به مشکلات و سختی‌های تهیه خبر و گزارش از اقصی نقاط کشور توسط خبرنگاران نشریات تخصصی را مورد توجه ویژه قرار داده و حداقل یک مشاور مطبوعاتی از میان مدیران با سابقه مطبوعات تخصصی که همگی از کارشناسان بخش می‌باشند؛ برای خود انتخاب نماید.

بدیهی است وزیر جهاد کشاورزی دولت دهم بایستی فکری هم برای ثبات مدیران ارشد وزارتخانه کرده و از توان کارشناسان و مدیران اجرایی و با سابقه خود بخش برای مدیریت بر آن استفاده نماید و از اساتید دانشگاهی که سابقه کار اجرایی ندارند تنها به‌عنوان مشاور بهره بگیرد.

در سالی که با تدبیر رهبر فرزانه انقلاب به نام اصلاح الگوی مصرف نام‌گذاری گردیده؛ قویا به وزیر آینده جهاد کشاورزی توصیه می‌نمایم با صرف کمترین هزینه‌های ممکن و از طریق تعامل مؤثر و دو سویه با نشریات تخصصی عضو انجمن (که اکثریت نشریات فعال بخش را شامل می‌شوند) اسراف‌های موجود و عدم بهره‌وری مناسب از عوامل و نهاده‌های تولید در بخش را کاهش داده و در راستای بهبود راندمان تولید در کلیه زیربخش‌های مختلف بخش کشاورزی، دامپروری و صنایع غذایی کشور؛ کوشش نماید. انشاءالله

## نگاه کم لطف وزارت جهاد کشاورزی به نشریات تخصصی کشاورزی و صنایع غذایی

اعضای هیات مدیره انجمن صنفی نشریات تخصصی کشاورزی و صنایع غذایی کشور در دیداری با ملکبان، معاون امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که با حضور محمد پرویزی، مدیرکل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی آن معاونت همراه بود، خواستار حل مشکلات انجمن و نشریات تخصصی کشاورزی شدند.

اعضای هیات مدیره انجمن در این دیدار با بیان مشکلات خود اظهار داشتند: با توجه به رشد چشمگیر نشریات تخصصی کشاورزی در دهه اخیر، متأسفانه وزارت جهاد کشاورزی هیچ‌گونه حمایتی از این نشریات نداشته و به نوعی با عدم همراهی حتی مانع فعالیت اطلاع‌رسانی موثر نشریات نیز می‌شوند.

موضوع دیگری که در این دیدار مطرح شد راه کاری برای توزیع مجلات تخصصی بخش بوده زیرا هیچ شبکه‌ای وجود ندارد تا مجلات تخصصی را به دست مصرف‌کننده نهایی که همان کشاورزان هستند برسانند. در عمل مجلات فقط در بین شرکت‌های خصوصی و کارخانجات و یا مسوولین دولتی که در سطح کشور فعال هستند توزیع می‌شوند و نشریات تخصصی کشاورزی جایی برای فروش در کیوسک‌های مطبوعاتی ندارند. از طرفی هزینه‌های تولید و انتشار مجلات در بخش مطبوعات تخصصی کشاورزی، بسیار زیاد است. مجلاتی هم که کاملاً تخصصی شده‌اند مشکلاتشان دوبرابر است. در ادامه اعضای هیات مدیره انجمن از آقای دکتر ملکبان درخواست کردند که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کیوسک‌هایی را در سطح شهر در اختیار انجمن نشریات تخصصی قرار دهد تا این نشریات به دست مصرف‌کنندگان برسد.

اعضای هیات مدیره در ادامه به مشکل ارسال نشریات اشاره و افزودند: از مهم‌ترین مشکلات این بخش بحث هزینه‌های پستی است که روز به روز گران‌تر می‌شود و این در حالی است که متأسفانه جدیت پست برای رسیدن نشریات به دست خوانندگان سیر نزولی دارد.





## کاندیداهای دوره دهم ریاست جمهوری برنامه کشاورزی خود را اعلام کنند



منصور انصاری

منصور انصاری بیش از دهه فعالیت‌های مطبوعاتی بخش کشاورزی را در داخل و خارج عهده‌دار بوده است. نشریه دامپروران حاصل کار اوست. تحلیل‌های انصاری معمولاً عمیق و اثر گذار و مطلب زیر یکی از آنهاست.

مداقه قرار گیرد، ماندن در همین وضع موجود کمیت‌گرایی دولت نهم در عرصه کشاورزی است. ساختار اقتصاد به ویژه بازرگانی پیش و پس از تولیدات کشاورزی باید دگرگون شود و نیاز به اعلام برنامه‌ای جدید از سوی داوطلبان ریاست جمهوری برای کشاورزی کشور دارد.

آنچه که طی حدود ۴ سال کار در دولت نهم به عنوان سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای کشاورزی انجام گرفت، تلاش برای دستیابی به آمار کمی رقابتی بود که غالباً ۳۰ درصد افزایش تولید و جلب رضایت مصرف‌کنندگان مبنی بر فراوانی را در پی داشت. کما اینکه تحت عنوان شرایط بحران سیاسی هر کجا که لازم بود تسهیلات واردات اقلام مختلف محصولات و فرآورده‌های کشاورزی - حتی گوشت مرغ که با بحران مازاد تولید مواجه بود - فراهم گردید و سامانه‌ای موثر برای بازرگانی و اقتصاد کشاورزی که راهگشا باشد تعریف نشد و کشاورزی کشور در فصول مختلف سال به شدت متاثر از تنش‌های بازرگانی بود که آخرین نمونه آن تناقض در گفتار و موضع‌گیری دو وزارتخانه جهاد کشاورزی و بازرگانی بر سر مسائل دامداران و صنایع لبنی بود.

در جمع‌بندی نهایی، ضرورت دارد کاندیداهای جدید با صراحت و روشنی مواضع خود را در مورد وضعیت کشاورزی و مسائل متعدد آن اعلام دارند و کشاورزان نیز در رشته‌های مختلف برای تحول در ساختار تولید بازرگانی خود به برنامه‌های اعلام شده رای بدهند.

آزادی بیان، رفتارهای اجتماعی و فرهنگی، شعر و ادبیات، سینما و دهها مسئله دیگر هستند که فرصت یا توان پرداختن به لایحه‌های زیرین ساختارهای اقتصادی و اجتماعی را ندارند که دست کم، در قالب بیانیه‌ای اقتصادی و در گوشه‌ای از آنچه چالش‌های عملاً موجود بخش عمده‌ای از جمعیت کشور است به موضوع اقتصاد کشاورزی و مشکلات پیش روی آن اشاره کنند. آنچه که می‌ماند مطالبه خود کشاورزان در قالب تشکل‌های دولتی و نیمه دولتی و بخش خصوصی به عنوان شرط حمایت از کاندیداهای دوره دهم ریاست جمهوری است. بدون تردید، اگر خود کاندیدها هم با این گمان که رای کشاورزان چندان تاثیری در انتخاب شدن آنها ندارد، در مورد بخش کشاورزی و مسائل عمده آن اعلام موضوع نکنند، از این بابت خسران خواهند دید و البته بی‌آنکه بخواهند در برابر اعتراض مداوم نسبت به آنچه که انجام می‌شود قرار می‌گیرند و به ورطه گرایش‌های پوپولیستی در خواهند غلطید و آرای جدیدی جز آنچه که در عرصه جلب جناح‌های سیاسی به خود معطوف داشته‌اند، به دست نخواهند آورد. به عبارت دیگر طرح مسائل نوین اقتصاد در عرصه کلان و به ویژه برای کشاورزی کشور می‌تواند تفاوت‌های کاندیداهای جدید را با وضعیت موجود برای اکثریت مردم آشکار سازد. برنده نهایی این مسابقه در عرصه محدود قوه مجریه کسی خواهد بود که با طرح نگرش‌های جدید و متفاوت از وضع موجود آرای رای‌دهندگان بی‌تفاوت و به عبارتی اکثریت خاموش را به سمت صندوق‌ها بکشاند. پرداختن به کشاورزی در حد کنایه طعنه‌آمیز توزیع رایگان سیب‌زمینی برای آنکه ریشه‌های بحث مورد

یکی از بخش‌هایی که حداقل ۱۴ درصد GDP و بالغ بر ۹۵ درصد غذای کشور را تامین می‌کند و علیرغم بار سنگین و زیان‌بخشی که برخلاف قاعده اقتصادی بر دوش گذارده‌اند، ۲۲ درصد اشتغال مولد را نیز برعهده دارد، بخش کشاورزی است. بخشی که سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان بیشترین تعهد و مسوولیت را در مقابل اقتدار کشور برایش تعیین کرده و کمترین سهم سرمایه‌گذاری یعنی حدود ۴ درصد از کل سرمایه‌گذاری ملی را به آن اختصاص داده است.

دولت‌های ۹ گانه، با هر سمت و سویی که داشته‌اند و با هرگونه تلقی از رفتارهای اجتماعی و فرهنگی با جوامع شهری، اقتصاد کشاورزی را چه پیش از انتخاب شدن و چه بعد از آن در سایه قرار داده‌اند. کشاورزی و کشاورزان به ویژه بخشی که به تولید صنعتی و اقتصادی اشتغال دارند در میان خود سخنگو یا ارگان و نهادی مطبوعاتی نداشته و ندارند که جدا از قال و مقال‌های انتخاباتی و هیجانانگیز مطبوعات روز، متین و متوازن از منافع صنفی خود در قالب طرح‌ها و برنامه‌های اقتصادی که در واقع منطبق بر منافع ملی است، دفاع کنند. کاندیداهای موجود هیچ‌کدام حسب خاستگاه حلقه‌های مختلف از طرفداران و مجموعه‌ای از مسائل و موضوعاتی که به عنوان شرط حمایت برایشان طرح می‌شود ضرورت پرداختن یا موضع‌گیری در مسائل خاص کشاورزی را احساس نمی‌کنند.

جامعه روشنفکری کشور هم که چسبندگی بسیاری با مطبوعات هیجان زده جناحی دارند و خود متاثر از چنین فضایی هستند، آن چنان مبتلا به مسائل متعدد سیاسی، همچون مذاکره یا عدم مذاکره با آمریکا، رعایت حقوق بشر،



## ایجاد صندوق‌های قرض الحسنه در روستاها

وقتی برق وارد روستا شود اتفاقات زیادی خواهد افتاد. این روش‌ها تولید شغل می‌کند و به آنها هویت می‌دهد. نکته دیگر ایجاد صندوق‌های قرض الحسنه در روستاها است. صندوقی که وام بدهد و باز پس بگیرد. یکی از موارد مهم پرداختن به مسئله کسب و کار کوچک است. در این راستا بهترین بازو برای دولت برای شناسایی اقشار ضعیف شما هستید. منابع برای رفع محرومیت وجود دارد. لازم است که تعامل سازنده‌ای با وزارت رفاه و سازمان تامین اجتماعی داشته باشید. زیرا آنها متکفل هستند. همچنین با کمیته امداد گروه‌های زیادی رابطه نهادی دارند. در بنگلادش بانکی ساخته‌اند که به محرومین وام می‌دهد. صاحب این بانک می‌گوید به یک روستا در بنگلادش رفتم و دیدم که زنی مایمو درست می‌کند و سلف خرها به قیمت پایینی جنس او را می‌خرند.

همین باعث شد که من بانک را تاسیس کنم. بعد از سخنرانی وی در آمریکا این کشور ساخت و سازهای کوچک را در دستور کار خودش قرار داد. متأسفانه لیبرال‌های وطنی ما اهل این کارها نبودند. نکته دیگر این است که یارانه‌ها یا مثلاً همین سهام عدالت، باید هدفمند باشد. ساختار موجود کشور از نظر درآمدی باید متحول شود. مثلاً اگر وثیقه نداشته باشی به تو وام هم نمی‌دهند. یعنی کسی که ثروت بیشتری داشته باشد وام بیشتری می‌گیرد و بر ثروتش می‌افزاید.

### فقط حرکت جهادی

به هر حال اردوهایی که بتواند در ظرف مدت کوتاهی نیازهای فرد را تامین کند جز با یک حرکت جهادی امکان پذیر نیست. ویژگی حرکت جهادی انجام امور در مدت کوتاه است. نقش گروه‌ها برای ایجاد چنین حالتی بیشتر شده است. اگر چنانچه چه این هماهنگی از جانب شما صورت بگیرد باعث خوشحالی سازمان‌ها نیز خواهد شد. یکی از نیازهای روستاها تعاونی‌هاست. در این روستا باید زنجیره‌ی منافع ملی را تعریف کنیم تا همه بتوانند در یک جهت حرکت کرده و منافعی را تامین کنند. طبق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ مقوله تعاونی‌ها نقش عظیمی پیدا کرده است. با تصویب مقام معظم رهبری بخش تعاونی‌ها نقش بزرگی پیدا کرده‌اند. در گذشته نگاه به تعاونی‌ها یک نگاه انتقالی بود و حال آن که الان شرایط بسیار بهتر شده است. اتحادیه‌های اعتباری نیز می‌تواند یکی از راهکارهایی مهم باشد. ما یک میلیون تومان برای صندوق‌های قرض الحسنه‌ای که در روستاها ایجاد کنید تخصیص می‌دهیم. ما مسئولیت مستقیمی در خصوص رفع محرومیت نداریم ولی در ستاد اجرایی فرمان امام کارهایی از این دست زیاد انجام دادیم.

## ویژگی حرکت جهادی، انجام امور مدت کوتاه است آیا دکتر ایروانی در کابینه مهندس میرحسین موسوی مسئولیت می‌پذیرد؟

گسترده‌ای را راجع به نهادگرایی و فرهنگ نهادی و جهادی پیگیری کرده‌ایم. به عنوان مثال سطح برخورداری از آب آشامیدنی سالم قبل از انقلاب تا ۱۹ درصد بوده است که در طول مدت کوتاهی پس از انقلاب این رقم به ۸۵ درصد می‌رسید این امر برای سازمان‌های بین‌المللی غیر قابل باور بوده است. سبک سازماندهی غیرمتمرکز، استفاده از نیروهای مناطق و استفاده از اهالی روستاها توانست چنین کاری را انجام دهد.

### جهاد مطالبات روستائیان را بالا برد

در آن زمان مهمترین ارزیابی خارجی‌ها این بود که، شما در مردم انتظارات را ایجاد کردید. همین باعث پیشرفت می‌شود. در کردستان هر پروژه‌ای که افتتاح می‌کردیم باعث می‌شد طرح‌های بعدی را طلب کند. وقتی شما جهاد علمی می‌روید سطح اطلاعات را در آن مناطق بالا می‌برید. یکی از نقاط قوت انجام کارهای جمعی و ایجاد روحیه جمعی در بین افراد است. کار جمعی در بین ما ایرانی‌ها بسیار ضعیف است چون کار جمعی کمتر انجام داده‌ایم چون صفر و صدی هستیم. زیرا هر یک، تعداد کثیری را در این چرخه وارد می‌کنید. در اداره‌ها کارها حالت بده بستان دارد ولی در کار شما این طور نیست.

این امر که شما در ایام عید به جای این که در خدمت خانواده خود باشید خانواده‌های بسیار دیگری را خوشحال می‌کنید یک نمونه ایثار است که حاوی درس و پند است. کار شما باید از حالت بسطی به حالتی سازمان یافته بدل شود. یک راهکار این است که همه گروه‌ها در قالب یک شکل به فعالیت بپردازند و یا این که به بخش‌های تخصصی مبدل شوند. البته قدری پراکنده کاری صورت می‌گیرد ولی خیلی خوب است که تقسیم کار صورت گیرد. ما توانستیم با حرکات جهادی در مناطق محروم خیلی کارها بکنیم. نکته‌ای که باید به آن پرداخته شود امنیت مناطق براساس وجود محرومیت‌های اولویت‌بندی شده است و به مناطق با محرومیت بیشتر رسیدگی شود. نکته دیگر، خود اشتغالی خانواده‌هاست که در این زمینه توانمندسازی آنها نقش بسیار مهمی دارد. باید این خانواده‌ها را توانمند کرد.

دکتر محمد جواد ایروانی وزیر اقتصاد و دارایی دولت میرحسین موسوی که مدیریت هزینه‌های دفاع مقدس و اداره امور اقتصادی کشور را عهده‌دار بود نزدیک به یک دهه قائم مقام وزیر جهادسازندگی



وقت بوده و مطالعات وی در مورد نهادگرایی و فرهنگ نهادی و جهادی به چاپ چند کتاب و تحویلی در این زمینه انجامیده است. دکتر ایروانی در مدت فعالیت در وزارت جهادسازندگی همچنین مسئول پروژه ادغام و تفکیک وظایف بین وزارت جهاد سازندگی و وزارت کشاورزی بود.

یکی دیگر از مسئولیت‌های اثرساز دکتر ایروانی طراحی و اجرای طرح خودکفایی لبنیات کشور از طریق مدل نهادهاسازی با تجربه موفق بود که جزو اقدامات شاخص دکتر ایروانی در وزارت جهادسازندگی است. مطلب زیر گزیده‌ای از سخنان آقای دکتر ایروانی در نخستین همایش مهر باران است که دو سال پیش در جمع علاقمندان صورت گرفته و با توجه به اینکه نتایج کارهای جهادی در این سخنرانی مطرح شده مطالب آن به نظر خوانندگان عزیز می‌رسد

### ساقی به عدل بده جامی ...

به هر تقدیر رویکرد جدید در دنیا حاصل شکست رویکردهای خود محور و لیبرالیستی است. اگر مکتب اسلام پرچمدار عدالت است این مسئله، رمز بقا و پایداری است. هر کس و هر تمدنی این پرچم را زمین بگذارد به سمت تباهی حرکت می‌کند. بنده ۸ سال افتخار حضور در جهادسازندگی به عنوان قائم مقام وزیر جهادسازندگی راداشته‌ام و از آنجا با چند گروه از دبیرستان‌های سروش، هیئت آل یاسین و گروه‌های دیگر آشنا شده‌ام. حدود ۷ سال مطالعات

